

Dyrskuet ved Youngstorvet den 4de September 1857.

(Af N. Wetlesen.)

Administrationen i Akershus Amts Landhusholdningsforening afholdt som foreløbig Prøve et Dyrskue i Sandvigen i Værum i 1855 og i Erkjendelse af det særdeles gavnlige og virkende i saadanne Dyrskuers regelmæssige Afholdelse blev det i et Administrationsmøde i Mai 1857 bestemt, at Landhusholdningsforeningen skulde forsøge et saadant foranstaltet. Medlem af Administrationen Landbrugslærer N. Wetlesen anmodedes om at indtræde i en af ham selv valgt Kommitte til at forsøge iførelse af et Dyrskue i eller ved Kristiania et Dyrskue kun omfattende Fækreure og Svin i Løbet af Sommeren 1857, og blev en Sum af indtil 300 Spd. bestemt til Præmier og andre Udgifter i den Anledning. Kommitteen, der velvilligen paatog sig at foranstalte det Fornødne i saa Henseende bestod af Landbrugslærer N. Wetlesen, Drugseier J. Olsen, Gaardbruger S. Tørgersen, Gaardbruger S. Tveter og Landbrugsskolebestyrer F. Wetlesen. Uagtet gjentagne Vertisfementer var nødt til at forandre den engang fastsatte Tid til Dyrskuet og indsatte samme til 4de September i Haab om at flere Indmeldelser vilde fremkomme, men det lykkedes først efter at Medlemmerne af Kommitteen havde dels personlig reist omkring, dels sendt specielle Cirkulærer hver i sin Trakt, og efter gjentagne Opfordringer, at opdrive et nogenlunde tilstrækkeligt Antal. Omtrent 150 Fækreure bleve paa denne Maade indmeldte, hvoraf kun 7 udenfor Kristiania og Akker. Til Udstillingsplads ansaa Kommitteen det ønskeligt om man kunde overlade den saakaldte Youngslokke, til hvilken Ende den henvendte sig til Eieren af samme Hr. Groscher Th. Meyer, der ogsaa velvilligen overlod samme til Kommitteens frie Raadighed uden Erstatning. For at gjøre Dyrskuet saa betydeligt og interessant som muligt, blev det bestemt at Bedømmelsen skulde foregaa strax om Formiddagen, for om muligt at kunne være færdig hermed til Kl. 1 Eftermiddag, og at Afdelingen efter den Tid skulde være aabnet for Enhver. For at bidrage til en hurtigere Expedition blev en særskildt Bedømmelseskommitte udnævnt bestaaende af Landbrugsskolebestyrer F. Wetlesen samt Gaardbrugerne D. Furuseth, M. Haslum, Arnesen og Ellesen samt Professor Chr. Boeck, hvil-

ken sidste vægrede sig for at træde ind som dommende, men lovede at tiltræde som raadgivende Medlem. Efter at begge Kommitter nu vare traadte sammen blev Antallet og Storrelsen af Præmier bestemt saaledes,

for Oyer:

En 1ste Præmie	stor	10	Spd.
en 2den do.	do.	8	—
en 3die do.	do.	5	—
to 4de do.	hver do.	2	—

for Qvier:

En 1ste Præmie	stor	6	Spd.
en 2den do.	do.	4	—
en 3die do.	do.	3	—
to 4de do.	hver do.	2	—

for Kjøer:

En 1ste Præmie	stor	10	Spd.
to 2den do.	hver do.	8	—
tre 3die do.	do. do.	6	—
tre 4de do.	do. do.	5	—
fem 5te do.	do. do.	4	—
fem 6te do.	do. do.	3	—
femten 7de do.	do. do.	2	—

for Svin:

En 1ste Præmie	stor	5	Spd.
en 2den do.	do.	3	—
en 3die do.	do.	2	—

Om man kun regnede 2 Minutter til Bedømmelsen af hvert Dyr vilde alligevel Bedømmelsen af 150 Fækreure medtage 5 Timer, hvorfor vedkommende Udstillere i behørig Tid gjennem Vertisfementer bleve anmodede om at lade deres indmeldte Dyr fremmodte paa Bestemmelsesstedet fra 6 til 8 Morgen, for at Pladsen kunde affærres og Bedømmelseskommitteen begynde sin Virksomhed Kl. 8 Morgen. Det var imidlertid kun de færreste Dyr der fremmodte til den bestemte Tid, idet Dyr tillodes indførte saa godt som hele Formiddagen, hvilken Mangel paa Konsekvens fra Kommitteens Side i høj Grad besværliggjorde og hindrede Arbejdet for Bedømmelseskommitteen, og nok turde have til Følge at en kommende Kommitte i lignende Anledning tagende Exempel heraf strengt vil overholde at Dyrene fremmodte inden den bestemte Tid, og i Tilfælde at de komme for sent bortvises, enten de saa ere indmeldte eller ikke.

Efter at visse Principer og Schemata vare vedtagne af Bedømmelseskommitteen, der led den

Forandring af N. Wetlesen indtraadte for F. Wetlesen, der ved Sygdom var hindret fra at møde, og Dyrene med sine ved Bindingen til de iforveien numrede Stolper erholdte Nummere vare indførte paa Nummerefeslisten, traadte Bedømmelseskomiteen i Virksomhed, hvis i og for sig vanskelige Arbejde nu paa Grund af den udhalede Tid blev høist forseret og anstrængende, og vilde været næsten uoverkommeligt, dersom ikke de vedtagne Schemata i saa

betydelig Mon havde lettet Arbejdet. Komiteen var nemlig kommen overens om visse Hovedmomenter, man skulde tage Hensyn til under Bedømmelsen og som herer til sin særskilte Rubrik med visse Points, saaledes som følgende Schemata viser; dog gjordes den Forandring, hvad Dyrets Størrelse angik, at naar denne var saa stor, at det ikke vilde passe under almindelige landøkonomiske Forhold, kunde det ikke konkurrere til Præmie.

N ^o	Spillet		Mellem-aarer.	Bygning Hoved og Dine.	Sub og Haarlag.	Størrelse.	Points ialt.	Anmærkninger.
	Størrelse.	Finhed og Skjælfæstning						
	9	3	3	4	3	3	25	

Naar her Rubrikkerne for hvert enkelt Dyr vare udfyldte blev Præmierne tilskilte de Dyr, der ved Opsummeringen viste sig at have faaet flest Points. Da Dyrene vare numrede og ordnede, viste det sig at være 11 Dyr 124 Kjør og 15 Kvier, hvoraf altsaa 5 Dyr, 34 Kjør og 5 Kvier erholdt Præmier, hvilke i et foregaaende Nummer ere angivne. Foruden disse udmærkede sig ved sin smukke Bygning og Form en stor Dre tilhørende Proprietar Schrøder, Boll i Bærum, ligesom ogsaa en Ko tilhørende Hr. S. Schou, Sindsen i Aller, hvilken Ko efter Eieren's eget Forlangende ei skulde konkurrere til Præmie.

Af de fremmodte 10 Evin vare kun de 6 indmeldte, hvorfor kun 3 Præmier vare bestemte for Evin, men da Bedømmelseskomiteen enstemmig erkjendte ogsaa en fjerde Udstiller fortjent til Præmie, blev et Pengebeløb af lige Værdi med sidste Præmie ham tilkendt. Ligesaas besluttede Komiteen enstemmig at en Gratifikation af 2 Spd. skulde udddeles til de Husmænd, der vare fremmodte med egne Dyr, som en Erkjendelse for den Interesse de havde vist Sagen.

Naar man tager Hensyn til alle de Hindringer og Vanskeligheder enhver ny Ting har at overvinde, bør man vist være tilfreds med Resultatet af Udstillingen, og tør man efter de Besøgendes Talriggedomme om den Interesse, hvormed Dyrskuet omfattedes, var denne ikke ringe. Glædeligt er det at Landhusholdningsforeningen ved en liberal Bevilling af Allershus Amtsformandskab er sat istand til at afholde aarlige Dyrskue, der da ved hver Gang at forandre Plads, vil kunne komme de forskellige Distrikter i Amtet til gode, men særdeles onskeligt vilde det være om Landhusholdningsforeningen kunde faa ansat et Par Mænd som faste Dommere, der med passende Godtgjørelse maatte indfinde sig ved de forskellige Dyrskue og sammen med enkelte paa Stedet valgte Mænd udgjøre Bedømmelseskomiteen; paa anden Maade vil vanskeligt nogen Enhed og Sammenhold kunne opnaas.

Af Ovenstaaende tager Redaktionen Anledning til at udtale sig over Dyrskue i Almindelighed.

Det er ved to Foranstaltninger man nu vil virke til Dyreracesernes Forbedring nemlig ved Udstillinger af og dermed følgende Belønninger for ud-

mærkede Dyr, samt ved Dyretællens navnlig af Stutterier og Stamhollænderier.

Udstillingerne hertilands have hidtil hovedsagelig gjældt Kvæget. Det kongelige Selskab for Norges Vel og enkelte Vinters Landhusholdningsforeninger have hidtil væsentligst hidtil givet sine Bidrag hertil, men ingen Privatmand har saavidt og bekjendt hidtil kunnet fremvise en Samling af Dyr, der stode saa meget over Flekbedens, at de tiltrak sig nogen varig Opmærksomhed. Med andre Ord Sandsen for Raceforbedring er i Forhold til Landets Størrelse endnu kun svagt vaakt. Der tales vel meget om Racens Forbedring, men saagodtsom ingen Privatmand skrider til Udførelsen deraf, og det stikreste baade for Eagen's hurtige og planmæssige Fremme bliver vistnok, hvad vi paa andre Steder have ytret, at det Døffentlige udelukkende tager sig af den. Derved undgaes de visse Skjær, hvor paa Dyrforbedringen har strandet i flere Lande: Den Privates Uformuenhed, Uhyndighed og Ufastidighed.

Dyrskuet ved Youngstorvet var af den dertil nedsatte Komite vistnok ordnet saa godt, det i den korte Tid lod sig gøre, og naar vi derfor paaapege enkelte Mangler, som maa raades Bød paa ved kommende Udstillinger, saa sker dette med forresten fuld Anerkjendelse af Komiteens Arbejde. Den gjorde hvad der efter Omstændighederne kunde gjøres.

1. De mødende Kreaturer bør opstilles i to Hovedafdelinger, Hannerne for sig og Hunnerne for sig. Uden denne Opstilling bliver det umuligt sammenlignende at fastholde de Indtryk, Dyrenes Form, Størrelse og andre Egenskaber gøre paa Beskueren.

2. Hornkvæget, og om dette er her alene Tale, maa af Udstillerne opgives som Mælle eller Fedekvæg og derefter opstilles gruppevis.

3. De forskellige Kvægslag maa faa godt muligt skilles, saa at ogsaa Grupperne i denne Henseende faa eiendommelige Præg.

Intet af dette var iagttaget ved sidst afholdte Dyrskue og det vistnok, fordi Dyrenes Eiere havde ledtaget Dversendelsen med ufuldstændige Oplysninger, ligesom en Del Kvæg først mødte frem efter den fastsatte Tid. Dyrskuet i Bærum i 1856 egnede sig ogsaa delvis bedre til den paaapegede Ordning, fordi de fleste Dyr der enten stammede fra Dyr, som for lang Tid tilbage vare antagne som Stamdyr paa de respektive Gaarde, eller ved Opførelse fra

naavgivne Fjelddale kunde forevises som bestemte Slags.

En stor Del af det ved Youngstorvet fremsmodte Kvæg var Blandingsgods, der ingen Interesse havde for Kvægopdrættens. De eneste Udsættelser dannede Hr. Wetlesen's Kvæggruppe, Bedsets fulde Besætning og de rene Exemplarer af Shorthorn og Ayrshire Kvæg, som fremmodte.

Hr. Wetlesen har ovenfor anmærket, at faste Prisdømmere bør antages for en Ærherd af Dyrskuer, og heri ere vi fuldkommen enige med ham. Først ved dette Arrangement indtræder den fornødne Enhed og Sikkerhed i Bedømmelsen for hver enkelt Udstilling og Kvægopdrættens have de i disse Mænd med vid Erfaring en paalidelig Autoritet at henvende sig til, naar de vilde gjøre Forandringer til det Bedste i sine Besætninger.

Da Hensigten med at prisbelønne paa Udstillingerne hovedsagelig er den at opmuntre til udmærkede Dyrs Udbredelse ved Avl og Opdræt, saa bør til Prisbelønningen herefter søies den Betingelse at Dyrets Eier i et vist Tidsrum pligter at beholde det og anvende det som Avlsdyr. Denne Forholdsbregel iagttages ved udenlandske Skuer; hos os, hvor Respekten for gode Dyr endnu er saa lidet, at man daglig kan se ungt Kvæg med ualmindelige Mærker falde for Ørhammeren, er den aldeles nødvendig.

Endelig bør udmærkede Dyr ikke nægtes Præmie fordi de tilforn ere blevne prisbelønnede, ellers vilde de udmærkede Dyr lidt efter lidt udeblive fra Skuerne, og Konkurransen om Udmærkelse blive saa let at Interessesen derfor tabes. Et forresten godt Dyr bør aldrig nægtes Præmie for end det har fundet sin Overmand.

De naturlige Gjødnings Opbevaring.

(Et Foredrag, holdt i The Bakewell Farmer's Clubs Aarsmøde, Jan. 1856, af Alex. Mc. Dougall).

En af de vigtigste Grene af Landmandens Virksomhed er Kreaturerne's Forpleining. De nødvendige Betingelser for et heldigt Udsald heraf ere: Valget af nærende Foder, en regelmæssig Temperatur og en passende Tilførsel af ren Luft; medmindre disse Punkter ere Gjenstand for Landmandens Opmærksomhed, vil han ikke naae sit Maal; med den mindst mulige Bekostning at levere Kjød til Markedet.

En anden Gren af Landmandens Virksomhed er at føde Jorden, thi Jorden bliver ligesaa vel som Kvæget sulten, den kan udpines og kræver Næring for at gjenvinde sin tidligere Frugtbarhed. Enhver Plante, som voxer paa Marken, fratager den idetmindste de uorganiske Stoffer, som Planten behøver til Bygningen af sit Skelet; og føres disse ikke paa en eller anden Maade tilbage til Jorden, er Ufrugtbarhed det uundgaaelige Resultat.

Den kemiske Videnskabs Fremskridt foreger

aarlig vor Kundskab kaade til Arten og Mængden af Gjødning eller den for Jorden fornødne Næring, og godtgjøre, at intet Arbejde lover Landmanden et rigere Udbytte end en økonomisk Behandling af Gjødningen. I denne Gjenstand paatrænger sig Klar for Klar mere og mere Praktikerens Opmærksomhed, og et ubdvidet Bekendtskab til Bevaringen og Anvendelsen af Gjødningen kan ikke andet end være et Gode for Samfundet.

At gjengive frugtbar Jorder de Stoffer, af hvilke denne Egenskab afhænger, og som berøves dem ved Dyrkningen, og at tilveiebringe dem, hvor de af Naturen mangle, det er Agerdyrkingens væsentlige Formaal.

Kemien har paavist Tilværelsen af omtrent 60 Grundstoffer, men kun meget faa af dem udgjøre Bestanddele af Planterne. Agrikulturmekien beskæftiger sig derfor med meget faa Grundstoffer, omtrent 8 eller 9 udgjøre det hele Antal, hvoraf Planterne i det Væsentlige bestaae. Kvælstof, Kulstof, Jern og Brint forekomme i alle Planter og i alle organiske Legemer; disse 4 ere derfor kaldede „organiske Stoffer“; de mineraliske eller uorganiske Stoffer, som deltagende i Planternes Sammensætning, ere: Fosfor, Svovl, Kiseljord, Kalk (og Natron, Kalk (og Magnesia) og i Regelen en Smule Jern. De organiske Stoffer forekomme i Atmosfæren og ere i Virkeligheden de eneste Stoffer, som stadigt kunne forekomme i Luften; thi alle andre Stoffers Tilstedeværelse, enten i fri Tilstand eller i Forbindelser, er blot midlertidig og tilfældig og kan betragtes som en Uenlighed, som Atmosfærens egen Virksomhed vil forandre, modificere og tilsidt bortfjerne, for at fornye og bevare sin egen Renhed.

Det er af Bigtighed for Jordens Frugtbarhed, at den indeholder de mineraliske eller uorganiske Stoffer, som udgjøre Bestanddele af Planterne, og i en Form, i hvilken de ere opløselige enten i Vand alene eller i Vand, der indeholder Kulstyre, saa at de kunne optages i Kredsløbet i Planterne, thi Planterne kunne ikke optage deres Føde i uopløst Tilstand. Atmosfæren indeholder et uudsømmeligt Forraad af organiske Stoffer; derimod findes der af de Mineralbestanddele, der tjene Planterne til Næring, et meget begrænset Forraad i Jorden, saa vidt Planterødderne kunne naa; saa Afgøder kunne i en betydelig Grad formindske det, og en stadig Dyrkning af den samme Plante kan aldeles udpine for den. Derfra Nødvendigheden af at gjengive disse Stoffer til Jorden for at vedligeholde dens Frugtbarhed.

Tænke vi os et Areal af frugtbar Land, aldeles tilstrækkeligt til at underholde et vist Antal Dyr, og at deres Ekstremiter og Kroppe efter Døden vende tilbage og spredes over dette Areal, saa vilde de Stoffer, hvoraf Planterne bestaae, og som udgjøre Dyrenes Føde, gjenmængaa følgende Kredsløb:

Først optages Stofferne fra Jorden af Planterne, der tjene til Føde for de planteædende Dyr; disse tjene atter til Føde for de kjødædende, som endelig give de organiske Stoffer tilbage til Atmosfæren og de uorganiske til Jorden. Luft og Jord afgive dem atter til en ny Generation af Planter, og saaledes begynder det samme Kredsløb, som vilde fortættis i det Uendelige uden nogen Formindskelse

af Jordens Frugtbarhed, thi Grundstofferne tilintetgøres aldrig, — de blive aldrig gamle, blive aldrig opslidte — deres Forbindelser have aldrig deres Kraft, og i det bestemte Tilfælde, vi have forudsat, ville de aldrig undrages fra de Planter's Omraade, for hvilke de tjene til Næring. Men saasnart man afbryder dette Kredsløb enten ved at borttage Dyrene eller nogen enkelt Substans, som de afgive, saasom Mælk, Ost, Kjød, Been eller Gødning, saa forstyrres man denne Ligevægt, man formindsker Frugtbarheden, og dersom denne Fremgangsmaade fortsættes, er Udyvelsen en nødvendig Folge. Heraf Nødvendigheden af at gjøde, hvilket er ligefrem at afgjenge vore Marker de Stoffer, som vi have berøvet dem i Afgrøderne, eller som de maa af Naturen mangle, altsaa at sætte dem istand til at ernære de Planter, som udgjøre Dyrenes Føde.

Det vil heraf være klart, at et fordelagtigt Agerbrug fornemmelig afhænger af den Dygtighed og det Held, hvormed Planternes Grundstoffer, som under Dyrkningen indtages af Jorden, samles, bevares, og atter bringes tilbage til vore Marker for at ernære den næste Generation af Planter. Fabrikationen og Salget af Kunstige Gødninger ere i de senere Aar betydeligt udvidede og have antaget en Betydning, hvortil man indtil for kort Tid siden ikke havde anset dem berettigede. Ikke desto mindre har Bevaringen af de naturlige Gødninger den største Interesse for det praktiske Agerbrug. Landmandens første Pligt er at se til hjemme og undersøge, om Ekrementerne af hans egen Besætning og alle de andre Gødningsaffald paa hans Gaard behandles saaledes, at han erholder af dem den største mulige Fordel, de ere istand til at yde hans Gaard.

En Kjendsgjerning maa i Forbindelse med denne Gjenstand ikke holdes ude af Betragtning, den nemlig, at Kunstige Gødninger ere ensidige og ofte ere bestemte for en særegen Sædart paa en særegen Jord, medens de ere uhenstigtsmæssige under forandrede Omstændigheder; derimod egner Staldgødning sig for alle Jorder og for enhverformodt Sædart; den indeholder alle de Stoffer, organiske og uorganiske, som udgjøre Bestanddele af Planternes Ernæring. Dette kan vanskeligt siges om nogen kunstig Gødning. Man taler sædvanlig om Mælk som et Mønster paa dyrisk Føde. Naturen har dannet den for Ungen, medens denne endnu ikke er istand til at søge sin Næring paa anden Maade eller at nyde den i en Form, som mindre egner sig for dens Fordøjelsesorganer, og den har forsynet Melken med alle til Livets Ophold fornødne Bestanddele. Saa, om overhovedet andre enkelte Substanter, vilke fuldkomment opfylde Hensigten; vi ere nødte til at frembringe Afverking og efterlignende Melkens Sammensætning for at tilvejebringe en for Kreaturerne kraftig Næring.

Det er en mærkelig Overensstemmelse mellem Mælk som Føde for Dyr og Staldgødning som Føde for Jorden. De kunne hver for sig opholde Dyr eller Planter, som forsynes med dem som Føde; de ligne hinanden i det Arbejde, der forlanges af dem; de indeholde begge alle de fornødne Næringsstoffer og i en Form, som passer for den Plante eller det Dyr, hvis Liv de opholde.

Landmændene have derfor heri en Gødning af det rette Slags, naar de blot kunne bevare dem i en god Stand og erhverve den i en tilstrækkelig Mængde. Det er i Virkeligheden Opgaven.

Det er en herskende Anskuelse, at de dyriske Ekrementer bestaa af Substanter i forraadnet Tilstand. Dette er aldeles urigtigt; det er ved Forsøg godtgjort, at sunde Dyrs Ekrementer aldrig ere raadne. De skulde heller aldrig tillades at forraadne, da det kun kan ske paa Beføstning af deres Værd som Gødning og af Atmosfærens Sundhed. Det er imidlertid en Kjendsgjerning, at saa Substanter ere mere forgyngelige, mere tilbøielige til at forraadne, til at lide Tab og fordærves formest Skjodesløshed og Forsømmelighed.

(Fortsættes.)

Ægte peruanisk Guano

er jeg nu atter bleven forsynet med. Prisen er som for 3 Spd. 40 $\frac{1}{2}$ kontant for 100 T. Sækken veier omkring 160 T. Bestillinger, hvormed følger det omtrentlige Beløb, udføres strax.

Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4.

Ægte perubiansk Guano

salges ved

Christiania 12 September 1857.

Westhø Egeberg & Co.

Christiania Kornpriser.

indenlandsk

Hvede, $3\frac{1}{2}$ à $5\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
Rug, 0 0 intet solgt.
Byg, 15 $\frac{1}{2}$ à 18 $\frac{1}{2}$.

udenlandsk

Rug østersøst 210—212 Pd. 4 Spd. à 4 Spd. 12 $\frac{1}{2}$.
Rug dansk 202—204 Pd. 18 $\frac{1}{2}$ 12 à 19 $\frac{1}{2}$.
Byg dansk 186—188 Pd. 4 Spd.
Hvede dansk 208—212 Pd. 6 à $6\frac{1}{2}$ Spd.
Erter dansk 5 Spd.
do. østersøst 6 à $6\frac{1}{2}$ Spd.

Christiania Fiskepriser.

Stld, Kjobmd. 7 Spd. pr. Ld.
Stld, stor Mtd. 6 Spd. pr. Ld.
Stld, smaa do. 5 Spd. pr. Ld.
Stld, stor Christ. $4\frac{1}{2}$ Spd. pr. Ld.
Stld, smaa do. 17 à 18 $\frac{1}{2}$.
Storset 7 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Middelsæt 1 Spd. à 1 Spd. 12 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Smaasæt 4 $\frac{1}{2}$ 18 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Rødfisker 7 $\frac{1}{2}$ 12.

Udgiverens Adresse:

Proprietær Schroder. Bøll i Bærum.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabricius.